

Жихарева Анастасія Андріївна
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник – завідувач кафедри теорії та історії
держави і права, д.ю.н., доцент **Боняк В.О.***

СУБ'ЄКТИ, ЯКІ НАДІЛЕНІ ПРАВОМ УХВАЛЮВАТИ РІШЕННЯ ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО КОНСТИТУЦІЙ (НА ПРИКЛАДІ ОКРЕМИХ ЗАРУБІЖНИХ ПОСТСОЦІАЛІСТИЧНИХ ДЕРЖАВ)

У конституційному правотворчому процесі важливого значення набуває питання внесення змін до Основного Закону держави. З огляду на це, у конституційно-правовій доктрині суттєвим є з'ясування питання про суб'єктів, котрі наділяються таким правом.

При підготовці тез цієї доповіді нами визначено за мету з'ясувати спільні та відмінні риси в конституційно-правовому регулюванні процесу внесення змін до конституцій окремих зарубіжних постсоціалістичних держав, зокрема, в аспекті закріплення на рівні Основного Закону органів, що уповноважені ухвалювати рішення про внесення змін до конституцій.

При цьому нами буде акцентована увага на таких постсоціалістичних зарубіжних державах як Польща, Чехія, Угорщина, Румунія, Болгарія. Ознайомлення з текстами Основних Законів цих країн дає підстави стверджувати, що таким правом ухвалювати рішення про внесення змін до Конституції держави наділені: 1) народ шляхом референдуму; 2) представницький орган державної влади, що скликається для вирішення питань, які мають важливе державне та суспільне значення; 3) парламент держави; 4) верхня і нижня палати парламенту (або ж шляхом проведення їх спільного засідання).

Підтвердженням цього слугують положення конституцій вищевказаних держав.

Так, зокрема, правом ухвалювати рішення про внесення змін до Основного Закону Республіки Польщі наділені:

а) Сейм (нижня палата парламенту – Національних Зборів Польщі) – більшістю щонайменше 2/3 голосів у присутності не менше половини законного числа депутатів;

б) Сенат (верхня палата парламенту держави) – абсолютною більшістю голосів у присутності не менше половини законного числа senatorів [1].

За Конституцією Чехії таким правом наділений парламент, а саме, зміни до Основного Закону вносяться за рішенням цього органу – для цього не-

обхідна згода трьох п'ятих депутатів і трьох п'ятих присутніх сенаторів (ч. 4 ст. 39) [2].

Згідно з положеннями Конституції Угорщини тільки Парламент приймає Конституцію (п. а ч. 2 ст. 1) та приймає інші закони (п. в ч. 2 ст. 1 Основного Закону); прийняті вони повинні бути більшістю – більше ніж половиною голосів присутніх членів (п. 6 ст. 5) [3].

За Основним Законом Румунії правом ухвалювати рішення щодо внесення змін до Конституції цієї держави наділені палати парламенту – Палата Депутатів і Сенат. Такі зміни повинні бути схвалені більшістю, а саме, за них повинні проголосувати не менше двох третин від числа членів кожної Палати. У випадку, якщо ж шляхом узгоджувальної процедури така згода не буде досягнута, то вищезазначені палати приймають рішення на спільному засіданні більшістю не менше трьох четвертей голосів від числа депутатів і сенаторів. Перегляд Конституції вважається остаточним після його схвалення на референдумі, організованому в строк до 30 днів після дати прийняття проекту чи пропозиції про перегляд (ст.147 Конституції Румунії) [4].

Згідно зі ст.153 Конституції Болгарії, Народні Збори (парламент) може змінювати і доповнювати всі її положення за винятком тих, зміна яких віднесена до повноважень Великих Народних зборів.

Тобто, за Основним Законом цієї держави зміни до нього мають право вносити: а) Народні збори – парламент держави – більшістю в три чверті всіх народних представників трьома голосуваннями в різні дні; б) Великі Народні Збори – представницький орган державної влади Республіки Болгарії, який скликається для вирішення особливо важливих державних та суспільних справ (ст.161 Основного Закону) більшістю в дві третини всіх народних представників трьома голосуваннями в різні дні [5].

Таким чином, не претендуючи на вичерпне висвітлення питання, що розглядається нами, вищенаведене дає уявлення про загальні риси та відмінності у конституційно-правовому регулюванні процесу внесення змін до досліджуваних нами конституцій постсоціалістичних держав, а саме в аспекті закріплення на рівні Основного Закону органів, уповноважених ухвалювати рішення про внесення змін до конституцій, котрі стали предметом такого порівняльного аналізу.

---

1. Конституція Польщі // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://blog.vladey.com.ua/konstituciya-polsko%D1%97-respublikiukra%D1%97nskoymovoju/>

2. Конституция Чехии // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://legalns.com/%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B5%D1%82%D0%>

3. Конституция Венгрии // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://worldconstitutions.ru/?p=298>

4. Конституция Румынии // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://worldconstitutions.ru/?p=748>

5. Конституция Болгарии// [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.krugosvet.ru/node/42735>